

Stockholm 2010-03-30

Näringsdepartementet
Energienheten
103 33 Stockholm

REMISSYTTRANDE

Remiss Energimyndighetens underlag till Sveriges nationella handlingsplan för energi från förnybara källor (N2010/742/E)

Skogsindustrierna har lämnats tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande. Våra synpunkter är följande.

Sammanfattning

Skogsindustrierna anser

- Att dialogen med Energimyndigheten har fungerat bra och att de varit lyhörda för kommentarer
- Att en analys av hur ett ökat behov av biomassa för energiändamål (både nationellt och internationellt) kommer att påverka den svenska skogsindustrins råvaruförsörjning och konkurrenskraft måste genomföras. Om EU skall klara sitt mål – 20 % förnybar energi 2020 – bedömer vi att importen av biobränsle till Sverige faller bort och att vi i stället riskerar en nettoexport, som skärper konkurrensen om råvaran
- Att det finns många fler alternativa vägar för att uppnå förnyelsebarhetsmålen som inte har lyfts fram i Energimyndighetens förslag. Till exempel att bättre utnyttja tillgången på industriell restvärme, använda riktade styrmedel för att mobilisera viss energiråvara och att införa handel med förnybar energi på en Europeisk marknad

Synpunkter

Skogsindustrierna tycker att dialogen med Energimyndigheten vid framtagandet av rapporten fungerat bra och att Energimyndigheten har varit lyhörd för Skogsindustriernas förslag.

Hållbarhetskriterier (Kapitel 8)

Skogsindustrierna har svarat på remissen om Energimyndighetens förslag på *Lag om hållbarhetskriterier* och ämnet kommenteras därför inte i detta sammanhang. Dock vill vi understryka vikten av att inte öka den administrativa bördan för skogsbruksföretag och enskilda skogsägare vid leverans av skogsbiobränslen. Därför är Skogsindustrierna positiva till Energimyndighetens förslag om att en utredning tillsätts för hur eventuella förändringar i Skogsvårdslagen och Miljöbalken kan göras för att säkerställa att biomassa av svenskt ursprung uppfyller hållbarhetskriterierna.

Effekter av ökad användning av biomassa för energiändamål på andra sektorer (Bilaga 2, kapitel 4.6.2)

Till skillnad från Energimyndigheten prognos där Sverige förutspås ha en fortsatt import av biobränslen, är Skogsindustriernas bedömning att EU:s mål om 20 % förnybar energi 2020 kommer leda till att Sverige blir ett exportland för biobränslen.

Merparten av planerade utbyggnader av biobränsleeldade anläggningar är planerade att starta före 2016. Planer finns motsvarande en ökad användning av trädbränsle överstigande 10 TWh. Enligt Skogsindustriernas analyser kan dessa volymer levereras genom ökade uttag av grovt (grenar och toppar) och stubbar utan att den biologiska mångfalden eller markens långsiktiga produktionsförmåga påverkas negativt. Däremot kommer det att uppstå kraftiga regionala obalanser eftersom råvarutillgången finns långt från de tätorter som har behov av dem. Teknologi och logistik behöver ytterligare utvecklas för att dessa volymer ska kunna levereras med lönsamhet. För att på denna relativt korta tid få till stånd ökad produktion i skogen bedömer vi att det krävs riktade styrmedel.

Under kapitel 4.1 i Bilaga 1 "Åtgärder för att uppnå målen" listas (tabell 5) en översikt av planer och åtgärder för att främja användningen av förnybara källor. Tabellen visar att majoriteten av genomförda och planerade styrmedel är fokuserade på att öka *konsumtionen* av förnybar energi, inte på att öka *produktionen och tillgängligheten av råvara* till förnybar energi. Skogsindustrierna saknar förslag och styrmedel för att främja uttaget av råvara till förnybara bränslen och anser dessa styrmedel behövs för att klara målen med förnybar energi.

Skogsindustrierna saknar en analys av hur den ökande konkurrensen på biomassa som EU:s mål för förnybar energi kan resultera i, kommer att påverka den befintliga skogsindustrin och då framför allt massa- och pappersindustrin. En ökad konkurrens om industrins råvara leder till högre priser och en eventuell nedgång av pappers- och massaproduktionen i Sverige. Energimyndigheten skriver visserligen i handlingsplanen (Bilaga 1, sid 85) att denna typ av analys saknas men de lägger inte fram något förslag på att en analys bör genomföras. Resultatet av en sådan analys är inte bara intressant för skogsindustrin utan även för myndigheter och departement eftersom skogsindustrin står för en stor del av Sveriges användning av förnybar energi.

Finland har valt en annan väg än Sverige när det gäller att stimulera användandet av skogsråvara till energi. Skogsbränsleuttagen i Finland har, precis som i Sverige, ökat kraftigt under flera år från en nivå på ca 2 TWh 2001 till ca 10 TWh 2009. Drivkrafterna bakom detta har varit likartade i båda länderna med ökande priser på energi, en vilja att minska koldioxidutsläppen och ambitionen att minska beroendet av utländska energikällor. Vägarna fram till målet skiljer sig dock vilket har inneburit olika utveckling för skogsbruken. Finland har medvetet försökt undvika att industridugligt virke använts för primär energianvändning och viktiga stöd är till exempel stöd för elproduktion från trädbiomassa, stöd för vård av ungskog och stöd för uttag och flisning av klena träd. Finländarna kan även söka stöd för stubbskörd med syftet att minska rotröten. Kostnaden för dessa stöd var 2002 ca 500 milj. SEK och har resulterat i att konkurrensen mellan råvarusortimenten uteblivit. Förutsättningarna för att införa ett system liknande det som idag fungerar i Finland bör utredas skyndsamt särskilt mot bakgrund av att behovet av primära skogsbränslen de närmaste fem åren ökar så markant vilket kommer att skapa regionala obalanser

Vattenkraft

I kapitel 10 *Energiforskning och innovation* står att läsa att vattenkraften ”... ska kunna öka produktionen genom effektivisering i nu reglerade vatten med 2-3 TWh från dagens 67 TWh.” Skogsindustrierna anser att utöver effektivisering av vattenkraftstationerna bör möjligheterna att bygga ut redan reglerade älvar utnyttjas fullt ut. Förutsättningarna för en miljömässigt acceptabel utbyggnad av våra älvar bör snabbt utredas.

Restvärme (spillvärme); stor potential för fjärrvärme (Bilaga 2, kapitel 4.2.9)

Industriell restvärme (spillvärme) räknas inte som förnyelsebar energi enligt förnybarhetsdirektivet. Värme som härrör från förnybara källor borde dock kunna hänföras till förnybar energi och räknas in i den svenska måluppfyllelsen. Vidare är restvärme utsläppsfri om den nyttjas, något som gäller oavsett ursprung. I detta avseende motverkar förnybarhetsdirektivet kravet på resurseffektivitet och det är viktigt att styrmedel inte utformas så att förnybar primärenergi tränger undan resurseffektiv värmeenergi utan istället används där den ger störst effekt. Skogsindustrierna anser att det är av stor vikt att tredjepartstillträde till fjärrvärmenätet möjliggörs så att nyttiggörande av befintliga värmeströmmar stimuleras. Idag svarar industrins restvärme för ca 8 % av den totala fjärrvärmeförsörjningen men beräkningar visar att potentialen är minst det dubbla. En stor mängd energi går idag förlorad genom utsläpp direkt i havet eller till luften. Slutligen vill Skogsindustrierna lyfta fram möjligheten till internationell handel med värme och el från förnybara källor istället för att handla med själva råvaran. Systemet skulle kunna byggas upp på liknande sätt som handeln med grön el inom Sveriges gränser. Konsumenten får besluta om vilken typ av energi han/hon vill köpa och handel får sedan ske med energislagen mellan energiproducenterna. På detta sätt undkommer man långa transporter, och därmed koldioxidutsläpp, av volymiös råvara.

Mårten Larsson
Skogsdirektör, Skogsindustrierna